

**Антикорупційна Громадська Спілка
«С О В І С Т Ь»**

*«За клятвopушення
кара до 4-го покоління»*

ВЕРДИКТ

**за результатами громадської експертизи діяльності
Чернігівської обласної державної адміністрації
стосовно виконання покладених на неї завдань і функцій
з реалізації Закону України «Про запобігання корупції» в
частині розробки, прийняття і реалізації антикорупційних
програм № Е – 20¹**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Експертною радою
Антикорупційної
Громадської спілки «СОВІСТЬ»
Експертний висновок № Е -20¹
«11» вересня 2019 року

Президент
АГС «СОВІСТЬ»

_____ В.Ю. Демиденко

Об'єкт громадської експертизи	Чернігівська обласна державна адміністрація
Дата проведення громадської експертизи	Початок 18 липня 2019 р. р. Закінчення 11 вересня 2019 р.
Предмет і мета проведення громадської експертизи	<p>Предмет громадської експертизи: Виконання Чернігівською обласною державною адміністрацією покладених на неї завдань і функцій з реалізації Закону України «Про запобігання корупції», в тому числі, але не тільки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробки, затвердження та виконання Антикорупційної програми Чернігівської ОДА; 2. Стан реалізації Антикорупційної програми Чернігівської ОДА в структурних підрозділах ЧОДА, комунальних установах, закладах і підприємствах, що входять до сфери відання ЧОДА; ; 3. Виконання відповідальними посадовими особами ЧОДА покладених на них завдань і функцій з реалізації положень і заходів Антикорупційної програми Чернігівської ОДА. <p>6.2. Мета громадської експертизи: Створення умов для більш ефективного знищення корупції в Чернігівській області. Зниження рівня і кількості корупціогенних факторів, що сприяють вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією в зоні відповідальності Чернігівської обласної державної адміністрації. Надання рекомендацій, щодо підвищення якості Антикорупційних програм Чернігівської ОДА.</p>

13. Висновки за результатами проведеної громадської експертизи та оцінка діяльності Чернігівської обласної державної адміністрації.

Враховуючи викладене в розділі 11 цієї громадської експертизи, висновки за результатами її проведення можна узагальнити наступним чином:

13.1. Рівень дотримання посадовими особами об'єкта досліджень вимог Закону України від 13.01.2011 № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» та Постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» визнано **«ЗАДОВІЛЬНИМ»**.

13.2. Рівень забезпечення посадовими особами ЧОДА розробки і реалізації заходів з запобігання корупції Антикорупційної програми визнано **«ГАНЕБНИМ»** за наступних підстав:

13.2.1. Контроль за виконанням заходів Антикорупційної програми практично відсутній. Результати проведених заходів, їх ефективність та чи проводились вони взагалі - з'ясувати практично неможливо. Вплив виконання Антикорупційної програми на стан і ефективність діяльності по запобіганню та протидії корупції в Чернігівській ОДА визначити неможливо. Все вищевикладене свідчить про те, що робота по реалізації Антикорупційної програми ЧОДА на 2017 р. проводилась формально і неефективно.

13.2.2. Робота комісії з оцінки корупційних ризиків проводилась формально. Результати діяльності можна назвати «нульовими». Рівень професійної підготовки членів комісії з питань оцінки корупційних ризиків вкрай низький.

13.2.3. Антикорупційна програма ЧОДА на 2018 р. ще на етапі підготовки і

затвердження мала сумнівну якість, що призвело до порушення часових рамок Порядку і затягування термінів узгодження та затвердження Програми. Цілісного документу «Антикорупційна програма обласної державної адміністрації на 2018 р.» наразі не існує. Антикорупційна програма складається з варіанту АКП, поданого на погодження до НАЗК і розпорядження № 478 «Про внесення змін...». Це підтверджується і відсутністю цілісного документу на офіційному сайті ОДА.

13.2.4. «Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у обласній державній адміністрації» за 2018 р. є нікчемним документом, що не несе в собі ніякого змістовного навантаження, а являє собою констатацію факту створення комісії і проведення певної роботи, перелік нормативних документів, на основі яких вона нібито проводилась, та дуже слабенькими потугами підсумувати наслідки цієї роботи. Так, згідно Методичних Рекомендацій НАЗК, «Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків» має містити:

ідентифіковані корупційні ризики, чинники корупційних ризиків та можливі наслідки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією; пропозиції щодо заходів із усунення (зменшення) рівня виявлених корупційних ризиків. Незважаючи на це, в «Звіті за результатами оцінки корупційних ризиків у обласній державній адміністрації» за 2018 рік практично відсутні цілі розділи

13.2.5. «Таблиця оцінених корупційних ризиків та заходів щодо їх усунення» за 2018 р. створювалась формально, ризики серйозним чином не аналізувались, заходи з попередження та усунення ризиків не продумувались, індикатори результатів здійснення заходів визначались шляхом відтворення тексту самих заходів.

13.2.6. Антикорупційна програма Чернігівської обласної державної адміністрації на 2018 р. в більшій своїй частині не відповідає меті та завданням, для яких вона створювалась. Також вона ні структурно, ні змістовно не відповідає Методичним рекомендаціям щодо підготовки антикорупційних програм, затвердженим рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції 19.01.2017 р. №31.

13.2.7. Контроль за виконанням заходів Антикорупційної програми Чернігівської ОДА на 2018 р практично відсутній. Виконання заходів, результати їх проведення, їх ефективність ніде документально не фіксуються. Вплив виконання Антикорупційної програми на стан і ефективність діяльності по запобіганню та протидії корупції в Чернігівській ОДА мінімальний. Все вищевикладене свідчить про те, що робота по реалізації Антикорупційної програми ЧОДА на 2018 р. є відвертою імітацією бурхливої діяльності по запобіганню корупції.

13.2.8. Щодо розробки і затвердження Антикорупційної програми Чернігівської ОДА на 2019-2020 р. результати експертизи свідчать про відверту імітацію процесу. Крім того посадові особи ЧОДА іноді вдавались до фальсифікування фактів, а іноді скочувались до відвертої брехні.

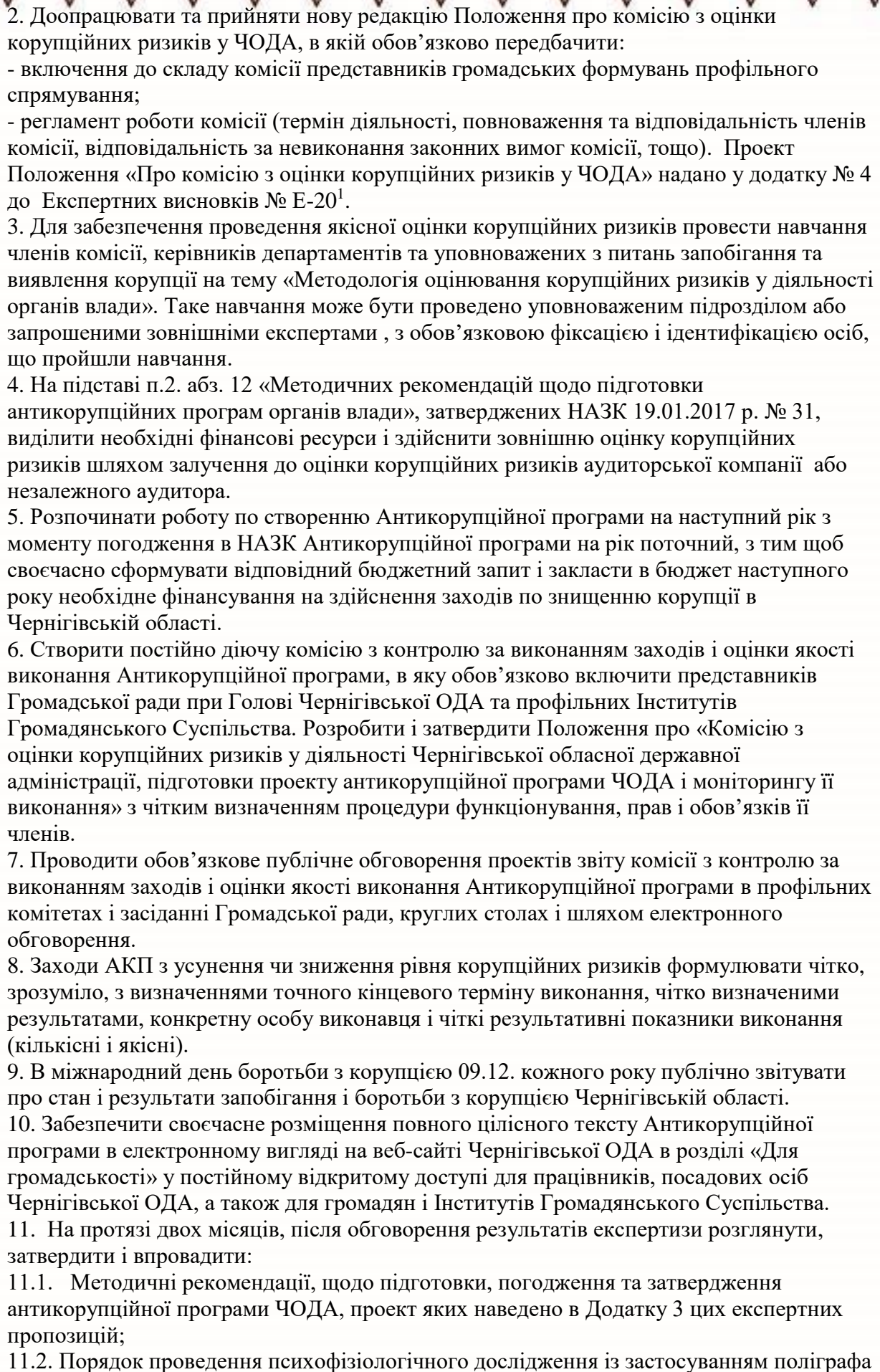
14. Пропозиції та рекомендації за результатами громадської експертизи діяльності ЧОДА

Рекомендації:

З метою підвищення якості, дієвості і ефективності Антикорупційної програми ЧОДА, приведення її змісту у відповідність до вимог нормативно-правової бази, досягнення рівня найкращих зразків антикорупційних програм України пропонуємо:

14.1. Чернігівська обласна державна адміністрація

1. Керівникам і заступникам керівників Управлінь і департаментів ЧОДА, уповноваженим з питань запобігання та виявлення корупції в обов'язковому порядку пройти безкоштовні онлайн-курси «Антикорупційні програми органів влади» на порталі PROMETHEUS (з отриманням відповідного сертифікату).

-
2. Доопрацювати та прийняти нову редакцію Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків у ЧОДА, в якій обов'язково передбачити:
- включення до складу комісії представників громадських формувань профільного спрямування;
 - регламент роботи комісії (термін діяльності, повноваження та відповідальність членів комісії, відповідальність за невиконання законних вимог комісії, тощо). Проект Положення «Про комісію з оцінки корупційних ризиків у ЧОДА» надано у додатку № 4 до Експертних висновків № Е-20¹.
3. Для забезпечення проведення якісної оцінки корупційних ризиків провести навчання членів комісії, керівників департаментів та уповноважених з питань запобігання та виявлення корупції на тему «Методологія оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади». Таке навчання може бути проведено уповноваженим підрозділом або запрошеними зовнішніми експертами, з обов'язковою фіксацією і ідентифікацією осіб, що пройшли навчання.
4. На підставі п.2. абз. 12 «Методичних рекомендацій щодо підготовки антикорупційних програм органів влади», затверджених НАЗК 19.01.2017 р. № 31, виділити необхідні фінансові ресурси і здійснити зовнішню оцінку корупційних ризиків шляхом залучення до оцінки корупційних ризиків аудиторської компанії або незалежного аудитора.
5. Розпочинати роботу по створенню Антикорупційної програми на наступний рік з моменту погодження в НАЗК Антикорупційної програми на рік поточний, з тим щоб своєчасно сформулювати відповідний бюджетний запит і закласти в бюджет наступного року необхідне фінансування на здійснення заходів по знищенню корупції в Чернігівській області.
6. Створити постійно діючу комісію з контролю за виконанням заходів і оцінки якості виконання Антикорупційної програми, в яку обов'язково включити представників Громадської ради при Голові Чернігівської ОДА та профільних Інститутів Громадянського Суспільства. Розробити і затвердити Положення про «Комісію з оцінки корупційних ризиків у діяльності Чернігівської обласної державної адміністрації, підготовки проекту антикорупційної програми ЧОДА і моніторингу її виконання» з чітким визначенням процедури функціонування, прав і обов'язків її членів.
7. Проводити обов'язкове публічне обговорення проектів звіту комісії з контролю за виконанням заходів і оцінки якості виконання Антикорупційної програми в профільних комітетах і засіданні Громадської ради, круглих столах і шляхом електронного обговорення.
8. Заходи АКП з усунення чи зниження рівня корупційних ризиків формулювати чітко, зрозуміло, з визначеннями точного кінцевого терміну виконання, чітко визначеними результатами, конкретну особу виконавця і чіткі результативні показники виконання (кількісні і якісні).
9. В міжнародний день боротьби з корупцією 09.12. кожного року публічно звітувати про стан і результати запобігання і боротьби з корупцією Чернігівській області.
10. Забезпечити своєчасне розміщення повного цілісного тексту Антикорупційної програми в електронному вигляді на веб-сайті Чернігівської ОДА в розділі «Для громадськості» у постійному відкритому доступі для працівників, посадових осіб Чернігівської ОДА, а також для громадян і Інститутів Громадянського Суспільства.
11. На протязі двох місяців, після обговорення результатів експертизи розглянути, затвердити і впровадити:
- 11.1. Методичні рекомендації, щодо підготовки, погодження та затвердження антикорупційної програми ЧОДА, проект яких наведено в Додатку 3 цих експертних пропозицій;
 - 11.2. Порядок проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа

в ЧОДА, проект якого наведено в Додатку 5 цих експертних пропозицій;

11.3. Розробити, затвердити і оприлюднити Графік проведення антикорупційних поліграфічних досліджень посадових осіб в Чернігівській ОДА в 2019-2020 роках.

11.4. «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків у діяльності Чернігівської обласної державної адміністрації, підготовки проекту антикорупційної програми ЧОДА і моніторингу її виконання» наведено у додатку № 4 до Експертних висновків № Е-20¹.

12. Доповнити Додаток 1 до Антикорупційної програми Чернігівської ОДА на 2019 - 2020 р. наступним розділом: «Виховні заходи», в якому серед іншого включити:

12.1. Випуск друкованої агітації, наочних матеріалів антикорупційного змісту;

12.2. Постанова в КП «Чернігівський обласний Молодіжний театр» Чернігівської обласної ради п'єси антикорупційного спрямування.

12.3. Додаток 1 Антикорупційної програми Чернігівської ОДА на 2019 -2020 р. доповнити стовпчиком «фінансування» або «ресурсне забезпечення».

13. На сайті ЧОДА створити сторінку «антикорупція», на якій розмістити інформацію, наведену в Додатку 8 до цих експертних пропозицій «Інформація, рекомендована для розміщення на сторінці «Антикорупція» сайту ЧОДА.

14. Провести професійний відбір кандидатів на заміщення вакантних посад уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції для підрозділів ЧОДА, в яких ці вакансії не заповнені з використанням психологічного тестування на альтруїзм і профорієнтаційну придатність. Провести для них відповідне навчання.

15. Провести службове розслідування, встановити і притягнути до дисциплінарної відповідальності посадових осіб ЧОДА що ініціювали імітацію процесів розробки, публічного обговорення, моніторингу виконання Антикорупційних програм (Вересоцький Іван Валерійович, головний спеціаліст з питань запобігання та виявлення корупції апарату облдержадміністрації), а також свідоме введення в оману АГС «Совість» (Романова Наталія Андріївна – в.о. Голови Чернігівської ОДА)

14.2. Національне агентство з питань запобігання корупції

1. Прийняти нову редакцію «Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження», в якій передбачити обов'язкове:

- залучення антикорупційних громадських експертів, незалежних аудиторів до розробки і моніторингу виконання Антикорупційних програм;

- фінансування антикорупційних заходів за рахунок коштів, виділених з відповідних бюджетів на утримання органів влади;

- відповідальність за недотримання вимог Порядку по структурі, строкам і змісту АП;

2. Розробити Модельні антикорупційні програми для однорідних органів влади.

Наприклад: для міністерств; для обласних державних адміністрацій, в яких:

- визначити стандартні (однакові) для всіх корупційні ризики і заходи по їх зниженню або усуненню, виконання яких має бути обов'язковим;

- передбачити обов'язковість розгляду результатів виконання програми, звіт про який надавати в НАЗК одночасно з новою програмою.

3. Наразі експертами АГС «Совість» розроблено проект Модельної антикорупційної програми ОДА (додаток 2 до Е № 20¹), структура і зміст якої забезпечить високу якість Антикорупційної програми більшості ОДА України. Пропонуємо розглянути цей проект, внести необхідні зміни і затвердити

4. Ініціювати внесення змін в Адміністративний і Кримінальний кодекси, якими передбачити підвищену відповідальність за порушення прав або завдання шкоди антикорупціонерам за антикорупційну діяльність.

5. Забезпечити обов'язкову реєстрацію і контроль за реагуванням з боку правоохоронних, адміністративних органів на заяви про порушення прав або завдання шкоди антикорупціонерам за антикорупційну діяльність.